

feiten en meningen uit de media- wereld

JAN DRIJVERS

EN

WIM VAN DER BIESEN

Op woensdag 4 april werd te Antwerpen onder de titel "TELELLOYD" de eerste Belgische ELEKTRONISCHE KRANT ten doop gehouden. Zoals de titel laat veronderstellen, is het een initiatief van de Antwerpse scheepvaartkrant "Antwerpse Lloyd - Lloyd Anversois". De berichtgeving van deze nieuwe "beeldscherm-krant" bestaat hoofdzakelijk uit up-to-date maritieme informatie en richt zich dus bijna uitsluitend tot scheepvaartkringen. Dit elektronische of viewdata-dagblad kost 7.500 BF. per jaar en heeft tot nog toe slechts één abonnee, nl. de havendiensten van de stad Antwerpen. Men hoopt spoedig andere gegadigden en ook adverteerders te kunnen aantrekken. Deze laatsten moeten per jaar 90.000 BF. betalen voor drie pagina's.

Eind april 1984 nam MAURICE BREBART ontslag als voorzitter van de raad van beheer en als beheerder van de diverse maatschappijen die de krantengroep LA LIBRE BELGIQUE - LA DERNIERE HEURE uitgeven. Ongeveer een jaar vroeger had Brébart alle (financiële) zeggingskracht in z'n eigen bedrijf verloren toen het, op de rand van het faillissement, werd overgenomen door twee nieuwe aandeelhoudersgroepen. Brébart zou z'n activiteiten nog uitsluitend in Frankrijk voortzetten; daar is hij o.a. directeur-generaal van het maandblad Marie-France. Na Albert De Smaele is Brébart de tweede Belgische krantenbaas die tijdens het laatste decennium z'n familiaal bedrijf ter ziele ziet gaan.

Nadat Belgische firma's de huur van 100 à 120 miljoen frank te hoog vonden diende de Zweedse groep Esselte Video International zich als huurder aan voor het satellietkanaal van de Belgische RTT. Vanaf september van dit jaar hoopt de groep van het Belgisch ECS-SATELLIETKANAAL gebruik te maken om een op de Benelux en Skandinavie gericht entertainment-programma met films, shows en documentaires uit te zenden. Dit zal gebeuren in de vorm van BETAAL-TELEVISIE via de kabelnetten. Een abonnement zal tussen zes- en zevenhonderd frank per maand kosten maar is voorlopig nog geen spek voor Belgische bek. Heeft Esselte wel reeds het contract met de RTT getekend, dan dient zowel op nationaal vlak als op het vlak van de gemeenschappen de kabel-reglementering te worden gewijzigd. Het grote struikelblok is hier

echter de etherreclame.

Buiten de aangeduide zendtijd ('s avonds van 18 u. tot 2u.) zal het satellietkanaal worden verhuurd aan de Brugse groep Independent Television Services die teleconferenties wil organiseren ten behoeve van o.m. het bedrijfsleven.

Tijdens een buitengewone algemene vergadering van de Algemene Vereniging van de Beroepsjournalisten van België (AVBB) begin mei werd MIA DOORNAERT, journaliste bij De Standaard - Het Nieuwsblad, tot nieuwe VOORZITTER verkozen. Ze wordt hiermee de eerste vrouwelijke voorzitter in de geschiedenis van de Belgische Beroepsunie. Mevr. Doornaert haalde het in de stemming op scheidend voorzitter Guido Stoffels die met zijn bestuur zijn ontslag had gegeven nadat de algemene vergadering haar afkeuring had laten blijken over het ontslag van een secretaresse. Naast de voorzitter werd dan ook een nieuwe bestuursraad gekozen.

Na zeven jaar procederen door de uitgeefster van Bild, het Axel Springer concern, tegen het boek "Verslaggever van Bild" van de Westduitse schrijver GUNTER WALRAFF, heeft West Duitslands hoogste rechtscollège, het Constitutionele Hof in Karlsruhe, een vonnis geveld.

Walraff had vier maanden onder de schuilnaam Hans Esser op de regionale redactie van Bild Zeitung in Hannover gewerkt en heeft in zijn boeken verslag uitgebracht van de compromitterende werkwijze bij Duitslands grootste dagelijkse leverancier van sex, spanning en sensatie.

Eerder had een lager gerechtshof de klacht van Springer afgewezen omdat de schrijver beoogd had "misstanden bloot te leggen waarvan de openbaarheid voor het algemene belang van bijzondere betekenis is." In tegenstelling tot deze vroegere uitspraak verwerpt het Constitutionele Hof Walraffs praktijken als "ongrondwettelijk" en als "niet vallend onder de persvrijheid". Het Hof argumenteerde dat Walraff door talrijke citaten uit redactievergaderingen de "vertrouwelijkheid van de redactionele arbeid van het persorgaan" geschonden heeft, en dat "redactiegeheimen recht hebben op bescherming onder de mantel van de persvrijheid". Gunter Walraffs boek hoeft echter niet verboden te worden.

Op 8 mei 1980 ging de BRT-TELETEKST van start. Na vier jaar zijn in Vlaanderen momenteel zowat 110.000 teletekst-decoders in gebruik en dat kunnen er tegen het einde van dit jaar 150.000 worden.

Naar aanleiding van deze verjaardag stelde het Centrum voor Communicatiewetenschappen van de K.U.L. een voorlopig rapport voor over een onderzoek naar het gebruik dat teletekstbezitters in Vlaanderen van hun nieuw medium maken. Het onderzoek baseert zich op een steekproef van 1000 gezinnen die teletekst kunnen ontvangen.

Uit het onderzoek blijkt dat de kijkers teletekst gunstig evalueren omdat op elk moment informatie kan worden opgevraagd. Meer dan de helft gebruikt per dag teletekst minstens een kwartier aan een stuk. Spelletjes en nieuwsflitsen zijn het meest geëerd. Beduidend is nog dat volgens de (voorlopige) resultaten 17% van de teletekst-lezers minder de krant leest terwijl 3% daardoor vaker naar zijn krant teruggrijpt.

De Amerikaanse film "Terms of Endearment" (over een dominerende moeder en haar onafhankelijke dochter) kreeg te Hollywood 5 OSCARS, o.a. deze voor de beste film van het jaar, deze voor de beste regie (J.L. Brooks) en deze voor de beste actrice: Shirley Maclaine. De Zweedse film "Fanny en Alexander" van Ingmar Bergman kreeg 4 Oscars. Nooit voordien werd een niet-Amerikaanse film met zoveel Oscars bedacht. Deze film, die over een excentrieke familie van Zweedse acteurs gaat, zou volgens Bergman z'n "zwanezang" zijn. De Oscar van de beste mannelijke hoofdrol ging naar Robert Duvall voor z'n rol in "Tender Mercies".

De Belgische Vereniging van Dagbladuitgevers maakte de OPLAGECIJFERS bekend van de nationale DAG-EN WEEKBLADEN. Bij de Vlaamse dagbladers wordt de spits afgebeten door De Standaard-Het Nieuwsblad-De Gentenaar (348.184) vóór Het laatste Nieuws- De Nieuwe Gazet (314.903) en Het Volk - De Nieuwe Gids (206.032). De andere oplagecijfers voor de Vlaamse dagbladen: Gazet van Antwerpen (190.802), Het Belang van Limburg (96.638), De Morgen-

Vooruit- De Antwerpse Morgen (47.790). De meeste kranten vertonen een lichte daling van hun oplage t.o.v. de vorige jaren.

Le Soir blijft met 214.924 ex. de grootste franstalige krant vóór La Meuse-La lanterne (136.792) en de groep Vers l'Avenue (127.800).

Bij de weekbladen zijn de nationale koplopers: Libelle-Rosita (301.500), Humo (238.764) en Télémoustique (216.741) en valt vooral de spectaculaire oplageverhoging van Flair op (van 98.500 naar 165.000).

Tussen Frankrijk en Luxemburg lijkt de proloog voor een media-star-war op gang geschoten. Eind mei tekende de Luxemburgse premier immers een contract met het Amerikaanse Home Box Office dat de rechten verwerft om de eigen LUXEMBURGSE TELEVISIESATELLIET uit te baten. De Amerikanen willen de satelliet Coronet lanceren met in totaal 16 televisiekanalen die heel Europa kunnen overstroomd met Amerikaanse commercials.

Dat was alvast een streep door de erg dure Franse rekening die met Luxemburg een akkoord "in de lucht hangen had" om twee kanalen op de, in 1985 door de raket Ariane te lanceren, Franse satelliet TDF-1 aan Luxemburg te verhuren om een franstalig en een duitstalig programma uit te zenden. In Franse maar ook in Europese reclamekringen ziet men door deze nieuwe wending sterretjes.

Het Engelse commerciële satelliet-telvisiestation Sky Channel van zijn kant voorziet sinds kort de abonnees van 25 Nederlandse kabelgemeenten gratis acht uur lang van Engelstalig televisie-fast food.

Het KIJKVOLUME voor BRT-PROGRAMMA's vanwege de Vlaamse kijkers is, volgens de studiedienst van de BRT, in 1983 met 5% afgenomen t.o.v. het gemiddeld kijkvolume per dag in 1982. Vorig jaar keken Vlamingen dagelijks gemiddeld voor 59% van hun kijktijd naar de BRT. Juist één kwart van de zendtijd ging in 1983 naar de Nederlandse zenders. In 1982 bedroeg dat nog maar 20 t.h. Samen met Nederland lijken ook de Britse zenders meer in trek te komen bij het Vlaamse kijkerspubliek.

Sinds 4 juni kost een BELGISCHE KRANT 17 frank. De uitgevers van de dagbladen

verantwoorden dit door te wijzen op de verhoogde produktiekosten. De STIJGING met één frank is vooral te wijten aan de stijging van de papierprijs en verhoogde distributiekosten. Vijf jaar geleden kostte een krant 12 frank. In 1969, dus vijftien jaar terug, betaalde men slechts 3,5 frank.

Het nieuwe zusje van de kranten De Standaard, Het Nieuwsblad en De Gentenaar, waarvan de geboorte midden september wordt verwacht, heeft al een naam: "24 UUR". Moeder van het nieuwe dagblad is de NV Infotex, een dochteronderneming van de Vlaamse Uitgeversmaatschappij. De krant zal verschijnen op tabloïd-formaat en volgens de van zowat overal bijeengezochte redactie zal de nadruk komen te liggen "familiaal nieuws en amusement". Volg een marktonderzoek liggen een miljoen Vlamingen daarop te wachten.

Nauwelijks een week nadat de Franse ministerraad de ongeveer 900 LOKALE RADIO's in het land de toestemming gegeven had om RECLAMESPOTS uit te zenden, werd in het Belgisch parlement een soortgelijk wetsvoorstel ingediend. Het voorstel gaat uit van volksvertegenwoordigster Miet Smet (CVP) en poogt de uitzending te regelen van reclameboodschappen door de "stations voor lokale klankroep". In de geest van haar voorstel mogen de reclameinkomsten niet de uitsluitende bron van inkomsten zijn voor een lokale radio. Daartoe mogen de reclameboodschappen slechts één uur zendtijd per week bevatten, moet in blok uitgezonden worden en mag louter geadverteerd worden door lokale middenstanders of KMO's die niet onder één commerciële, financiële of belangengroep vallen.

Minister Decroo (PVV) van zijn kant wil in zijn pleidooi voor reclamé de weg vrijmaken voor op commerciële leest geschoede stations als alternatief voor de BRT en RTBF. Ondertussen werd middels een koninklijk besluit de technische reglementering voor de lokale radio's in die zin gewijzigd dat de frequentieband werd uitgebreid van 100 tot 108 MHz. Dit moet de R.T.T. toelaten om gemakkelijker de laatste hand te leggen aan het frequentieplan dat de zendbreedtes onder de lokale stations dient te verdelen.

Medio april heeft de redactie van het week-

blad DE NIEUWE collectief ONTSLAG GE-
NOMEN. De ploeg, onder aanvoering van
hoofdredacteur Piet De Moor, nam het niet
dat in de raad van beheer een meerderheid
van Volksunie-strekking tot stand zou zijn
gekomen. De aanhangers hiervan zouden
het verlieslatende blad door de Volksunie
willen laten overnemen. De redactie, die
vasthield aan de onafhankelijkheid van De
Nieuwe, zei niet te kunnen dulden dat zelfs
maar overwogen wordt om De Nieuwe in
VU-vaarwater te laveren en stapte op. In
een spoedvergadering van de raad van be-
heer van "De Nieuwe Pers", uitgever van
het weekblad, logenstrafte de raad de ge-
ruchten van de redactie met de mededeling
dat men "de continuïteit van het blad zou
verdedigen in de traditie van onafhankelijk-
heid waarin het sinds zijn ontstaan is ver-
enen". De raad van beheer acteerde het
ontslag van de redactie. Half juni kende De
Nieuwe nog geen nieuwe hoofdredacteur,
al wordt overal de naam genoemd van Mark
Grammens, die het blad leidde van 1964 tot
1979.

De GOUDEN PALM van het 37ste FILMFES-
TIVAL van CANNES ging naar "Paris,
Texas" van de Duitse regisseur Wim Wen-
ders.

De prent gaat uitvoerig en fijnzinnig in op
een gezinssituatie. De prijs voor de beste
mannelijke vertolking moest gedeeld wor-
den tussen Francisco Rabal en Alfredo
Landa voor hun prestatie in de Spaanse
film "Los Santos Inocentes" van Mario Cam-
mus. Helen Mirren werd uitgeroepen tot
ste actrice voor haar vertolking in het ler-
melodrama "Cal" van Pat O'Connor.

Voor het eerst sinds het omroepdecreet van
28 december 1979 diende de RAAD VAN
BEHEER van de BRT HERKOZEN. De
nieuwe voorzitter werd prof. Adriaan Ver-
hulst, die prof. Balthazar opvolgt. Verhulst
is reeds van 1969 tot 1980 voorzitter van de
raad geweest. Tot zijn belangrijkste taken
rekent hij naar eigen zeggen ondermeer het
garanderen van voldoende werkingsmidde-
len voor de omroep, het aandringen op een
duidelijk beleid inzake sponsoring en mer-
chandising, het toezicht op de naleving van
de objectiviteitsverplichting en het beant-
woorden van de uitdaging van de nieuwe
technologieën. Naast prof. Verhulst werden
Frans Janssens als ondervoorzitter en prof.
Balthazar, Johan Fleerackers en Toon Van

Overstraeten als overige leden van de Vas-
te Commissie verkozen. Met hen werd de
voltallige raad van 12 leden herkozen. In de
nieuwe raad werd de zetelverdeling als
volgt gewijzigd: CVP: 5 (- 1), SP: 2 (- 1),
PVV: 3 (+ 1) en VU: 2 (+ 1). De gewijzigde
politieke spreiding van de raad van beheer
van de BRT heeft te maken met de gewijzig-
de politieke verhouding in de Vlaamse
Raad. Daar werd ook meerderheid tegen
minderheid beslist dat de twaalfde zetel
aan de CVP toekwam, nadat SP en CVP er
met identieke kiesdelers aanspraak op
maakten. Ontzeggen alle vier de gevestigde
partijen de kleinere fracties een vinger in de
pap van het BRT-beleid, dan wordt er voorts
op gewezen dat zowel in de beheerraad als
in de vaste commissie de tegenstanders van
het zogenaamde monopolie (CVP en PVV)
dubbel zo sterk vertegenwoordigd zijn bin-
nen onze monopolie-omroep als haar oppo-
sitie.

Gestart op 13 januari 1982, is eind mei de
PUBLIKATIE STOPGEZET van het satiri-
sche weekblad "DE ZWIJGER". De directe
doodsoorzaak zou het totaal ontbreken van
enig commercieel beleid zijn geweest, zo-
wel promotioneel, publicitair als admini-
stratief, door de uitgever Het Stille Water,
een VW onder de vleugels van Kritak. Het
was echter al lang bekend dat het blad for-
se verliezen leed. De Zwijger werd eerst uit-
gegeven door uitgeverij Biblo, maar werd
einde '83 genoopt daar te vertrekken we-
gens "concurrerende belangen". Bij de uit-
geverij Kritak werd De Zwijger het lelijke
eendje toen bleek dat het blad, ondermeer
door zijn slechte financiële situatie, een
hinderpaal zou kunnen betekenen voor de
overname van Kritak door uitgeverij Man-
teau. De zigeuner van de Vlaamse week-
bladers zou nu onderhandelen met nieuwe
kandidaat-overnemers, waaronder het Ant-
werpse modeblad OH-magazine.

Het Franse pers-"instituut" LE MONDE ver-
keert TUSSEN HANGEN EN WURGEN. Een
verlies aan lezers met 16% tot 385.000
exemplaren en de daaraan gekoppelde pu-
blicitaire aderlating hebben over een perio-
de van twee jaar een financieel gat gesla-
gen van 47 miljoen FF. Zoals de Franse wet
voorziet wanneer het deficit van een krant
de helft van het kapitaal (voor Le Monde 21
miljoen) overschrijdt, diende een algemene
vergadering van de aandeelhouders over

het voortbestaan van Le Monde te stem-
men.

Gezien 40% van de aandelen in handen is
van de eigen solité des rédacteurs, lag het
voor de hand dat men zou opteren voor het
voortzetten van de krant. De vergadering
heeft evenwel geen oplossing gevonden
voor de dwingende eis binnen de twee jaar
uit de rode cijfers te zijn. Een herstelpaan
dat voorziet in een honderdtal afdankingen
vindt geen genade bij het personeel, en in-
breng van vers privé-kapitaal houdt een be-
dreiging in voor het zelfbeheerstatuut van
de krant. De journalisten trachten nu het tij
te keren door ondermeer aan de inhoud van
de krant te gaan sleutelen. De uitgave van
een magazine, de invoering van foto's in
het dagblad en de omvorming van avond-
krant tot ochtendblad dienen het herstel in
te luiden. Le Monde heeft geweigerd om te
sterven; de vraag kan echter gesteld of ze
niet tegelijkertijd negeert zich in leven te
houden.

Volgens het jaarverslag van de Koninklijke
Nederlandse Uitgeversbond (KNUB) werden
er in 1983 in NEDERLAND voor 50 miljoen
gulden (900 miljoen BF.) minder BOEKEN
VERKOCHT dan het jaar voordien. Hiermee
werd de in 1982 begonnen tendens voortge-
zet. Een van de oorzaken is, volgens het
jaarverslag, het teruglopend besteedbaar
inkomen van de particuliere consument.
Anderzijds schijnt ook het enorme gebruik
van bibliotheken een belangrijke reden van
de achteruitgang van de boekenverkoop te
zijn. De uitgevers vinden deze situatie bij-
zonder onrustwekkend. Zij vrezen nl. dat de
teruglopende omzet en de stijgende kosten
hun rendement ernstig in gevaar zullen
brengen.

ADVERTEREN IN DIT NUMMER

Standaard Boekhandel	33
Het Belang van Limburg	37
Gemeentekrediet	38